

אֱלֹהִים בְּחִבּוּר, בְּזוּג שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ
עִם הַלְּבָנָה. וְעַל כֵּן לֹא כְּתוּב עַל
[אֵת] אֱלֹהִים, אֲלֵא עִם אֱלֹהִים,
בְּחִבּוּר וְזוּג אֶחָד.

דָּבַר אַחֵר וַיֹּאמֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שְׁמוֹת טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָע
לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ. אַף פֶּאֶן, וַיֹּאמֶר
לֹא יֹאמֶר עוֹד שֶׁמָּךְ יַעֲקֹב כִּי אִם
יִשְׂרָאֵל. וְאִזּוֹ הַתְּעַטֵּר יַעֲקֹב בְּדַרְגָּתוֹ
לְהִיּוֹת הַכֹּלֵל שֶׁל הָאֲבוֹת. מַה
כְּתוּב? וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שֵׁם. מַה זֶה
וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שֵׁם? שֶׁהוֹדָה לוֹ עַל כָּל
הַבְּרָכוֹת שֶׁבָרַךְ אוֹתוֹ אָבִיו.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (מְשַׁלִּי טו)
בְּרִצוֹת ה' דְּרַכִּי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו
יִשְׁלַם אֹתוֹ בֹּא רֵאָה כְּמָה יֵשׁ לְאָדָם
שִׁיתְקַן אֶת שְׁבִילָיו עִם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא כְּדִי לַעֲשׂוֹת אֶת מִצְוֹת
הַתּוֹרָה, שֶׁהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁוֹדָאֵי שְׁנֵי
מִלְּאָכִים שְׁלִיחִים יֵשׁ לְאָדָם
מִלְּמַעְלָה לְהַזְדוּג עִמוֹ, אַחַד לִימִין
וְאֶחָד לְשְׂמָאל, וְהֵם מְעִידִים עַל
הָאָדָם בְּכָל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, הֵם
נִמְצְאִים שֵׁם, וְקוֹרְאִים לָהֶם יֵצֵר
טוֹב וְיֵצֵר רָע.

בֹּא הָאָדָם לְהַטְהֵר וּלְהַשְׁתַּדֵּל
בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה - אוֹתוֹ יֵצֵר הַטוֹב
שֶׁהַזְדוּג עִמוֹ, כְּכֹר הַתְּגַבֵּר עַל
אוֹתוֹ יֵצֵר הָרָע וְהַשְׁלִים עִמוֹ
וְהַתְּהַפֵּף לוֹ לְעֵבֶד. וְכִשְׁאָדָם הוֹלֵךְ
לְהַטְמֵא, אוֹתוֹ יֵצֵר הָרָע מִתְחַזֵּק
וּמִתְגַּבֵּר עַל אוֹתוֹ יֵצֵר טוֹב, וְהָרִי
בְּאֶרְנוֹ, וְדָאֵי כְּשִׂאוֹתוֹ הָאָדָם בֹּא
לְטַהֵר, בְּכְמָה כַח הַתְּחַזֵּק הָאָדָם
כְּשֶׁהַתְּגַבֵּר אוֹתוֹ יֵצֵר טוֹב, אִזּוֹ
אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ, שִׂאוֹתוֹ יֵצֵר
הָרָע נִכְנַע לְפָנָי הַיֵּצֵר הַטוֹב. וְעַל
זֶה אָמַר שְׁלֵמָה, (מְשַׁלִּי יב) טוֹב נִקְלָה
וְעֵבֶד לוֹ. מַה זֶה וְעֵבֶד לוֹ? זֶה יֵצֵר
הָרָע. וְאִזּוֹ כְּשִׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּמִצְוֹת

אֲלֵא אָמַר לִיָּה, שְׂרִיתָ לְאַתְחַבְּרָא וְלֵאזְדוּגָא
עִם אֱלֹהִים בְּחִבּוּרָא, בְּזוּגָא דְשִׁמְשָׁא
וְסִיְהָרָא, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב עַל (ס"א אֵת)
אֱלֹהִים, אֲלֵא עִם אֱלֹהִים, בְּחִבּוּרָא וְזוּגָא
חָדָא.

דָּבַר אַחֵר, וַיֹּאמֶר, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, (שְׁמוֹת טו)
וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָע לְקוֹל יי
אֱלֹהֶיךָ, אוֹף הָכָא, (בְּרֵאשִׁית לב) וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב
יֹאמֶר עוֹד שֶׁמָּךְ יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, כְּדִין
אֲתַעֲטֵר יַעֲקֹב בְּדַרְגִּיָּה, לְמַהוּי כָּלְלָא דְאַבְהָן.
מַה כְּתִיב, (שם) וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שֵׁם. מָאֵי וַיְבָרֶךְ
אֹתוֹ שֵׁם, דְּאוּדִי לִיָּה עַל כְּלָהוּ בְּרַכָּאן,
דְּבְרַכִּיָּה אָבִיו.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (מְשַׁלִּי טו) בְּרִצוֹת יי
דְּרַכִּי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ. תָּא
חֲזִי, כְּמָה אֵית לִיָּה לְבַר נָשׁ, לְאַתְתְּקִנָּא
שְׁבִילוּי בֵּיה בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְמַעַבְד
פְּקוּדֵי דְאוּרִייתָא. דְּהָא אוֹקְמוּהָ, דְּוֹדָאֵי תְרִין
מִלְּאָכִין שְׁלִיחֵן אֵית לְבַר נָשׁ מְלַעֲיָלָא
לְאַזְדוּגָא בְּהַדִּיָּה, חַד לִימִנָּא וְחַד
לְשְׂמָאלָא, וְאִינוּן סְהַדִּין בֵּיה בְּבַר נָשׁ בְּכָל
מָה דְאִיהוּ עֵבֶיד, אִינוּן מְשַׁתְּפְּחֵי תַּמָּן וְקָרִינָן
לוֹן יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע.

אֲתִי בַר נָשׁ לְאַתְדַּפְּאָה וְלֵאשְׁתַּדְּלָא בְּפְקוּדֵי
דְּאוּרִייתָא, הֵהוּא יֵצֵר טוֹב דְּאַזְדוּג
בֵּיה, כְּכֹר אִיהוּ אֲתַתְּקַף עַל הֵהוּא יֵצֵר הָרָע
וְאַשְׁתַּלִּים בְּהַדִּיָּה וְאַתְהַפִּיךְ לִיָּה לְעֵבֶדָא.
וְכַד בַּר נָשׁ אֲזִיל לְאַסְתַּאבָּא, הֵהוּא יֵצֵר הָרָע
אֲתַתְּקַף וְאַתְגַּבֵּר עַל הֵהוּא יֵצֵר טוֹב, וְהָא
אוֹקְמִנָּא. וְדָאֵי כַד הֵהוּא בַר נָשׁ אֲתִי
לְאַתְדַּפְּאָה, כְּמָה תְּקִיפוּ אֲתַתְּקַף בַּר נָשׁ, כַּד
אַתְגַּבְּרָא הֵהוּא יֵצֵר טוֹב כְּדִין (מְשַׁלִּי טו) אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ, דְּהֵהוּא יֵצֵר הָרָע

(מְשַׁלִּי טו) אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ, דְּהֵהוּא יֵצֵר הָרָע

התורה, אז גם אויביו ישלם אתו, זה יצר הרע ומה שבא מצדו.

בא ראה, משום שייעקב בטח בקב"ה וכל דרכיו היו לשמו, על פן אויביו ישלם אתו. וזה [זה] סמאל, הפח והחזק של עשו, שהשלים עם יעקב. ומשום שהשלים עם יעקב והודה לו על אותן הברכות, אזי השלים עמו עשו. ואז הודה לו עשו, שכתוב יש לי רב אחי והי לך אשר לך, שהרי הודה לו על אותן הברכות שלו בחרב. ועד שלא השלים יעקב עם אותו הממנה שנתמנה עליו, לא השלים עמו עשו. משום כן, בכל מקום הפח של מטה תלוי בפח של מעלה.

ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד ויאמר מי אפוא. מי אפוא - מה זה מי אפוא? הנה צריך להיות מי הוא זה! אלא מי אפוא - ששם עמדה השכינה כשברך יצחק את יעקב, ועל פן אמר מי אפוא, מי הוא שעומד כאן ומודה על אותן הברכות שברכתי אותו? ודאי גם ברוך יהיה! שהנה הקדוש ברוך הוא הסכים לאותן הברכות.

רבי יהודה אמר, משום אותה החרדה שהחריד יעקב את יצחק אביו, נענש יעקב בענש של יוסף שחרד חרדה כזו בשעה שאמרו לו זאת מצאנו. יצחק אמר מי אפוא - באיפה נענש יעקב, שכתוב איפה הם רעים, ושם יוסף נאבד, ונענש יעקב. ואף על גב שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידו באותן הברכות, הוא נענש באיפה, שכתוב איפה הם רעים, ומשם נאבד ממנו ונענש כל אותו הענש.

אתאביד ואתעניש יעקב. ואף על גב דקדשא בריך הוא אסתפם על ידוי באינון ברכאן, איהו אתענש באיפה, דכתיב איפה הם רעים. ומתמן אתאביד מניה ואתענש כל ההוא עונשא.

אתפפא קמיה דיצר טוב. ועל דא אמר שלמה, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו, מאי ועבד לו, דא יצר הרע. וכדין פד אזיל בר נש בפקודי אורייתא, פדין גם אויביו ישלם אתו, דא יצר הרע, ודאתא מסטרוי.

תא חזי, בגין דייעקב, אבטח ביה בקדשא בריך הוא, וכל ארחוי הוו לשמיה, על דא אויביו ישלם אתו. ודא (ר"א דא) סמאל, חילא ותוקפא דעשו דאשלים עמיה דייעקב, ובגין דאשלים עמיה דייעקב, ואודי ליה על אינון ברכאן, פדין אשלים עמיה עשו, (ג"א כדין אודי ליה עשו דכתיב יש לי רב אחי והי לך אשר לך, דהא אודי ליה על אינון ברכאן דליה בחרבא) ועד דלא אשתלים עמיה יעקב לגבי ההוא ממנא דאתפקד עליה, לא אשלים עמיה עשו, בגין כן, בכל אתר תקפא דלתתא תליא בתוקפא דלעילא.

ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד ויאמר מי אפוא. מי אפוא, מאי מי אפוא, מי הוא זה מיבעי ליה. אלא מי אפוא, דקיימא שכינתא תמן, פד בריך ליה יצחק לייעקב, ועל דא אמר, מי אפוא. מאן הוא דקאים הכא, ואודי על אינון ברכאן דברכית ליה, ודאי (בראשית כז) גם ברוך יהיה. דהא קדשא בריך הוא אסתפם באינון ברכאן.

רבי יהודה אמר, בגין ההיא חרדה דאחריד יעקב ליצחק אבוי, אתענש יעקב בעונשא דיוסף, דחרד חרדה כהאי, בשעתא דאמרו ליה, (בראשית לו) זאת מצאנו. יצחק אמר מי אפוא. באיפה אתענש יעקב, דכתיב, (בראשית לו) איפה הם רעים, ותמן יוסף